Kisszántól

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 274. szám. Nagyvárad. Péntek 1913. november 28.

A bankkamatláb leszállitása.

Magyarország és Ausztria egész lakossága nagy megkönnyebbüléssel, el nem titkolható örömmel fogadja azon nagyfontosságu hirt, hogy a monarchia jegybankja az Osztrák-magyar bank az 1912. november 16-tól kezdve érvényben volt 6 %-os hivatalos kamattételt ½ %-al 5 ½%-ra mérsékelte a tegnap délelőtti tanácsülésen.

Mindenki, a gazdasági élettel még oly laza kapcsolatban álló egyén is, átérzi ezen esemény nagy horderejét. A mult évben előállott háborus helyzet és az ezzel kapcsolatban bekövetkezett gazdasági depresszió hatása alatt kényszeritve volt jegybankunk a rátát az abnormális 6 százalékos magasságig felemelni s ezen nivón mindmáig fenntartani. A finanzkérdésekkel foglalkozók előtt ismeretes, hogy fennkellett tartania ezen kamattételt a külföldi jegybankok hasonló eljárásánál fogva egyrészt azért, hogy áldatlan külpolitikai viszonyok hatása alatt amugy is nyugatra kiözönlő aranykészletet megtarthassa, másrészt, hogy a vállalkozást a lehető legszükebb keretekre visszaszoritsa, minden gazdasági tényezőt a legmesszebbmenő tartózkodásra intsen — szükség lévén a monarchia egész tőke-erejére, a mulhatatlanul kielégitendő vitális szükségletek céljaira, a külföldről visszaözönlő állampapirok és záloglevelek felvételére, legfőképpen pedig a monarchia pénzügyi felkészültsége céljaira, hadi állapot esetén.

A balkáni helyzet békésre fordult, az államnak sincs oka a pénztári készletek további felhalmozására, a külföld összes államaiban fokozatosan olcsóbbodik a pénz ára, értékeink sem vándorolnak vissza a külföldről s nagy elismerést érdemel a jegybank vezetősége, hogy midőn a legeslegelső pillanatban — mikor nagyobb kockázat nélkül megtehette, sietett a monarchia egész gazdasági életére messze kiható jelentőséggel biró kamatláb mérséklésre. A helyzet magaslatán álló európai hirü vezetőséget kevésbé a belföldi piac helyzetének előnyösebb megitélése, nem is annyira a jegybank saját helyzetének folyton javuló állapota, hanem föképpen a külföldi jegybankok igen kedvező státusa és a külföld magán piacainak mind előnyösebb alakulása inditotta az emlitett dicsérendő elhatározására. És ez kell hogy bennünket óvatosságra intsen.

A kamatláb leszállitása mindenesetre illusztrálja, hogy a jegybank vezetősége a jövőt illetőleg nem gondolkozik pesszimisztikusan. Biztató jel a leszállitás a jobb jövőre s megadja az alapot a helyzetnek normálissá való kialakulásához s gazdaságunk egész életének consolidálódásához. Meggondolandó azonban, hogy a leszállitás ténye magában *még nem jelenti a helyzet jelentős megváltozását*, az a pénztelenségen egyhamar nem fog változtatni s a külföldnek velünk szemben tanusitott elzárkózó magatartásának megváltozására hosszu idő szükséges, miért is levonhatjuk a konzekvenciát, hogy midőn egyrészt megkönnyebbülő örömmel üdvözöljük a kamatlábleszállitást, nem szabad szem elől eltéveszteni, hogy kereskedelmünk a lefolyt krizis alatt igen nagy vérveszteségeket szenvedett, iparunk éppen nem bővelkedik megrendelésekben s munkaalkalmakban és mezőgazdaságunk sincsen az ország több részében előfordult igen gyenge terméseredmények folytán valami rózsás helyzetben s hosszabb ideig tartó conservativ, *minden téren a takarékosság jelszavát követő* üzleti politikára van eminenter szükségünk, hogy a pénz olcsóbbodásának hatásai javunkra váljanak.

Pénzintézeteinknek a multak tapasztalatain okuló körültekintő vezetőségeinek, célirányos és a helyzetet mérlegelő eljárással feladata, hogy midőn egyrészt visszaszoritani igyekeznek minden indokolatlan, fölösleges, vagy a szolidság és realitás kritériumaival fel nem szerelt vállalkozást, különösen pedig nem engednek érvényesülni tőzsdei vagy ingatlanokra vonatkozó spekulativ tevékenységeket, másrészt bölcs mérlegeléssel a mostoha viszonyok által indokolt méltányossággal és előzékenységgel állanak teljes erejükkel segitségére piacunk minden legitim ipari, gazdasági vagy kereskedelmi hiteligényének.

Ferdinánd a királynál.

Bécs, nov. 27.

Déli 12 órakor Ferdinánd meglátogatta királyunkat, aki a schönbrunni palotában fogadta a bolgár királyt. Királyunk a legfelső lépcsőn várta Ferdinándot, akit fogadó termébe vezetett és 40 percig időzött vele. Távozásakor a király ismét a lépcsőkig kisérte a bolgár királyt.

Megnyilt a Kolozsvari „Kristály“ Gőzmosógyár
főgyüjtő telepe: Zöldfa-utca ifj. Weisz Bernáth céggel szemben.
Ruhafestés. Az ország 40 nagyobb városában képviselve. Vegytisztitás.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 27.

Beöthy Pál elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Bejelenti, hogy Hegedüs Lóránt és Mándy Samu képviselők ellen tett összeférhetetlenségi ügyben csak december 5-én fognak tárgyalni. Az összeférhetetlenségi jury tagjait a holnapi ülésen fogják megválasztani, akik azonnal megkezdik munkájukat. Aztán áttértek a sajtójavaslat tárgyalására. Benedek tegnapi nagyhatásu beszéde után érdeklődéssel várják az ellenzéki képviselők Polónyi beszédét.

Polónyi beszédében tiltakozik Balogh igazságügyi miniszter azon állitása ellen, hogy a koalició üldözte volna a birókat. A koalició nem vétett a királlyal szemben, amikor bizonyos kinevezéseket nem respektált. Bakonyi azt mondja, hogy a kormány terrorizált. Még a beszámolókat is megtiltotta. A koaliciós kormány az igazságügyi kinevezésekben pártpolitikát soha sem szolgált. Azt mondja Polónyi, hogy miniszterssége alatt volt jó tanácsadója Balogh Jenő. Jutalmat azért nem adhatot neki, mert Balogh volt. Balogh azt mondja, hogy fölajánlott neki valamit, de visszautasitotta. Polónyi azt mondja, hogy Baloghnak már akkor is szép jövőt jósolt. Hozzálát a sajtójavaslathoz. Külsö szerkezetét vizsgálja.

Szünet után.

Polónyi Géza: Ez a javaslat, mely sebbel-lobbal került a Ház és a bizottság elé, a mely bizottságban egyetlen ellenzéki sines, mégis rögtön huszonegy kardinális módositást csináltak, aggodalmat kelt az iránt, hogy ez a javaslat nem elegendő megfontolás után került ide. — Beszédének gerincét a *felelősségről* való fejtegetés fogja képezni. A becsületvédelem, a rágalom elleni védelem csak fügefalevél, a mely mögött hatalmi érdek rejtőzik, ez a javaslat konfiskálja a sajtószabadságot s ha egyszer itt katonai uralom lesz, ezzel a javaslattal fogják Magyarországot annektálni. (Ugy van! a balon. *Balogh* Jenő igazságügyminiszter tiltakozóan int a kezével.)

A javaslat fogalmazása, definiciói a lehető legkezdetlegesebbek. Azt mondja: „sajtótermék az, ha valamely irat, ábrázolat, zenemü müszaki uton jön létre.“ Eszerint a bankjegy, mely szintén müszaki uton jött létre, hasonlóképen sajtótermék, pedig a szerkesztő sincs rajta. (Derültség.) Viszont ha bemegyek egy nyomdába, három szedőnek bediktálom a cikket, kiszedik, kinyomják, — ez se nem irat, se nem ábrázolat, se nem zenemü, tehát nem sajtótermék, — pedig a szerkesztő is rajta van. (Derültség.)

A javaslat szerint a sajtótermék elszállitása előtt, vagy azzal egyidőben bemutatandó a hatósági közegeknek. Ennek eddig volt értelme, mig a vármegyei autonómia megvolt. De most ezt is elveszik s ez az ellenőrzés az állami közegek feladata lesz. Mi lesz, ha olyan kor jön, amikor ujra a Lányi Bertalanok s más darabontok fognak uralkodni? Hiszen egyszerüen megölik a sajtót.

A terjesztés a pályaudvarokon.

A terjesztésre vonatkozó intézkedések oly tág értelmüek, hogy ezen a réven is a legnagyobb üldöztetésnek lehetnek kitéve a sajtótermékek. Az államvasutak pályaudvarán milyen jogon tiltják el ennek vagy annak a lapnak árusitását? Mikor én ellenzéki lapot akarok venni, akkor hiába kérek öt lapot egymásután, rá vagyok utalva, hogy kormánypárti lapokat vegyek, rám kényszeritik ezeket, — ez a rendőrállam. (Tetszés. Ugy van! a balon.)

Miféle definició az a javaslatban: A lefoglalt termékek terjesztése? Ha le van foglalva, hogyan lehet terjeszteni? (Derültség.) Miféle fogalmazás ez?

Egy hang: Fogalmuk sincs a fogalmazásról.

Ráth Endre: Segédfogalmuk sincs!

Polónyi Géza: Az előzetes lefoglalás a legbrutálisabb visszaélés. Más volt az, amit ő akart igazságügyminiszter korában. Vannak t. i. kivételek, mikor az állam legnagyobb érdekei megirásáért szükséges az előzetes letartóztatás. Igy a hadititkok elárulása, a gyilkosságra való felhivás. Látott olyan dolgot, melyre ha visszagondol, a vér a fejébe száll, a fejeknek kicserélése egy fotografián, mikor egy nőt ilyen módon megbecstelenitenek, gyilokkal mennék az olyan embernek, ez is oly kincs, melyet csak egyszer lehet elveszitenі, visszahozhatatlanul. Vagy mikor arató sztrájkra izgat egy lap, mert az megmérhetetlen károkat okoz az államnak.

Délután.

Délután **Polónyi** Géza beszélte ki az ülés nagy részét. Eközben támadta Balogh igazságügyi minisztert, akit az iránt kérdett meg, hogy mit szándékozik tenni a vesztegetésekkel szemben. Azt állitja, hogy a biróság mégállapitotta a vesztegetéseket, tehát őt is vesztegetési pénzekből választották meg.

Balogh Jenő reflektál Polónyi szavaira, kijelenti, hogy az ügyészség semmiféle vesztegetést nem állapitott meg és nem tartotta szükségesnek a további eljárást.

Balogh után Hegyi Árpád szólalt fel. A baloldalról többször közbekiáltottak.

— Rendre! Nem beszél a tárgyhoz.

Elnök: Ne zavarják a szónokot!

Zlinszky István és Palugyay Móric felugrálnak.

Elnök: Palugyay és Zlinszky képviselő urakat rendreutasitom.

Óriási lárma tör erre ki. Palugyay és Zlinszky a padokat verik. Az elnök a két képviselőt a mentelmi bizottsághoz javasolja utasitani.

Zlinszky István: Tiltakozom a rendreutasitás ellen.

A jobb oldal nevet.

— Mit röhögnek, maguk egyebet sem tudnak.

A Ház a két képviselőt a mentelmi bizottsághoz utasitja.

— Disznóság! Ezt nem türjük. Kiáltják az ellenzéki képviselők.

Zlinszky és **Palugyay** tovább lármáznak. Az ellenzék folyton kiabál.

— Disznóság!

Elnök: Zlinszky és Palugyay urakat rendreutasitom.

Zlinszky Fütyülök rá! Utasitson ahányszor tetszik.

Nagy nehezen lecsillapul a lárma, mikor az ellenzék kivonul és Hegyi tovább beszél.

Székely Aladár: Hol van az 1848. 30-ik törvénycikk?

Almássy László: Hát maga hol van?

Székely Aladár: Ki kérem magamnak.

Elnök: Székely Aladár képviselő urat rendre utasitom!

Székely felugrik: Miért utasit rendre engem? Ezt kikérem magamnak.

Az elnök javaslatára Székelyt a mentelmi bizottsághoz utasitja a Ház.

Nagy lárma tör ki. Az ellenzéki képviselők felugrálnak.

— Bolondokat ültetnek az elnöki székbe!

Nagy sokára lecsillapul a lárma s Hegyi tovább beszél.

— Nem lehet normálisan tárgyalni, ha ilyen jelenetek zavarják az ülést.

Időközben **Beöthy** Pál foglalja el az elnöki széket. A holnapi ülés napirendjének megállapitására kerül a sor.

Ráth Endre szóvá teszi az elnöki eljárást, amit az ellenzékiekkel szemben tanusitott.

Beöthy Pál az elnökség is emberekből áll, akik lehetnek idegesek. Az ellenzékieknek azonban több tisztelettel kell viseltetni az elnökkel szemben.

Haller József elfogadja a napirendet. Sághy Gyula csatlakozik Ráth Endréhez. A sajtójavaslatra nincs olyan nagy szükség, mint a munkanélküliek felsegélyezésére.

Az ellenzék erre feláll és eltávozik.

Tisza István: A munkanélküliek több részvétet érdemelnek meg, minthogy párttaktikai célokból idehozzák az ügyüket. A kormány sokkal nagyobb szimpátiával viseltetik a munkanélküliekkel szemben, mintsem megfeledkezne róluk. A kormány mindent el fog követni, hogy segitsen rajtuk. Ajánlja a napirend elfogadását.

A javaslatot elfogadják, mire az ülés fél 7 órakor véget ért.

Ismét a Balkán.

Ferdinánd hazautazik.

Bécs, nov. 27.

Mint a Reichpost értesül, Ferdinánd bolgár király hazautazása közvetetlen közel van. Az eddigi terv szerint a király szombaton már Szófiába érkezik. Orsovától Turn-Szeverinig hajón megy, onnan Szófiába gépkocsin.

Szerbia és Montenegró közössége.

London, nov. 27.

Dillon dr, a Daily Telegraph munkatársa jó forrásból tudni véli, hogy Szerbia és Montenegró még szorosabb szövetségre szándékoznak lépni oly módon, hogy a két állam közjogilag ugyan független marad egymástól, de közös vámterületet alkot és közös hadsereget tart fönn. A külső politikai érdekeket közös külügyminisztérium fogja képviselni. Ilyen módon Szerbia utat kap az adriai tengerhez, amire régen vágyódik. Hir szerint már el is készitették a belgrád-antivári vasut tervét.

A leleplezett szerződés.

Páris, nov. 27.

Most már bizonyos, hogy a szerb-bolgár titkos szerződés közzétételével a szerbek követtek el indiszkréciót. A Matin főszerkesztője nemrég Belgrádban volt és ott kapta meg a szerződést, amelyet azért tett közzé, mert Bulgárja éppen most döntő jelentőségü tárgyalást folytat a berlini kabinettel. A közlés célja tehát egészen világos.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK
méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készittetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)
ahol óriásivalasztékban kaphatók: Irigatorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási czikkek.
Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban
és kitünő kivitelben készittetnek. Telefon 419

Belgrád, nov. 27.

Jól értesült politikai körök jelentik, hogy a Matin a bolgár-szerb szerződés szövegét nem szerb részről kapta. Szerbia szigoruan megtartotta a szerződésnek azt a pontját, amely az egyoldalu közzétételt megtiltja. Itt azt hiszik, hogy a Matin-nek a szerződés másolatát a bolgár kormánynak egyik volt tagja adta el és pedig nagy összegért.

Nagyváradi küldöttség a miniszternél

A főreáliskola 8000 korona segélye. — Az egyfolytában való délelőtti oktatás.

Nagyvárad város évenkint 8000 korona összeggel járul a főreáliskola fentartásához s ez az összeg már 50000 koronára nőtt, mert a város hat évig nem fizetett az államnak.

A törvényhatóság még az év elején elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a kultuszminiszterhez s kéri, hogy ugy a felgyült hátralékot, mint a jövőben a hozzájárulást engedje el a miniszter, mivel Nagyvárad különben is százezer koronánál többet ad ki évenkint a közoktatásra.

Ujabban pedig a községi elemi iskolák délelőtti egyfolytában való oktatása került szőnyegre, mivel a miniszter nem hagyta jóvá a délelőtti oktatást.

Az iskolaszék véleménye alapján a város törvényhatósága elhatározta, hogy ujból kéri az egyfolytában való oktatás engedélyezését, még pedig deputáció utján.

Rimler Károly polgármester ugy intézkedett, hogy mind a két ügyben egyszerre járjon el a város küldöttsége a kultuszminiszternél.

A deputáció tegnap délelőtt fél 1 órakor kereste fel *Jankovich* Béla kultuszminisztert.

Rimler Károly polgármester vezetése alatt a küldöttségben részt vettek: dr *Hoványi* Géza, *Telegdy* József, *Bölöny* József, *Mangra* Vazul, *Rednik* Gábor, *Zathureczky* István országgyülési képviselők, *Kőszeghy* József városi főmérnök, dr *Tóth* Ferenc, *Schütz* Albert, dr *Munk* Béla és *Lédig* Árpád.

Rimler Károly polgármester beszédében rámutatott, hogy Nagyvárad városa költségvetésének 18—20 százalékát 49 népiskola fentartására forditja s igy az állami főreáliskola fentartására vállalt és hat év alatt összegyült 50,000 korona hátralékos hozzájárulást nem tudja a város megfizetni. Kéri a kultuszminisztert, hogy engedje el ugy ezen hátralékot, mint az évi 8000 korona hozzájárulást is engedje el.

Majd áttért a polgármester a másik kérdésre s kérte a minisztert, hogy a községi elemi iskoláknál az egyhuzamban való délelőtti oktatást, mely próbaképen egy év óta fennállott, engedélyezze a jövőre. Felhozta beszédében a polgármester, hogy a messze fekvő szőlőhegyről 244 gyermek jár be naponkint az iskolákba, továbbá a felekezeti iskolákban is mindenütt be van hozva az egyfolytában való oktatás.

Jankovich Béla kultuszminiszter szivélyesen fogadta a küldöttséget. A polgármester beszédére azt válaszolta, hogy amenynyire a pénzügyi helyzet engedi, a főreáliskolai hozzájárulásra vonatkozó kérelmet teljesiti. — Az egyhuzamban való oktatás kérdésében ujra fontolóra veszi a város törvényhatóságának határozatát és kérelmét.

Ezután hosszasabban elbeszélgetett a küldöttség tagjaival s igen elismerőleg, dicsérettel nyilatkozott Nagyvárad kulturális viszonyairól.

Merénylet-terv Őfelsége ellen.

Anarchista összeesküvés.

Az Amerikai Magyar Népszava hozza azt a szenzációt, hogy királyunk és a német császár ellen összeesküvés készült. A közlemény Genfből keltezve november 11-én és igy szól:

A legnagyobb titokban tartóztatta le néhány nappal ezelőtt a rendőrség Francois Bonati olasz anarkistát. A letartóztatásnak a hatóságok eleinte nem tulajdonitottak nagyobb jelentőséget, csak akkor jöttek rá, hogy micsoda veszedelmes embert fogtak el, amikor a Bonati lakásán talált levelekből kétségtelenül kiderült, hogy az olasz anarkista egy szövevényes, nagyarányu összeesküvésnek állott a középpontjában. Minden elő volt már készitve arra, hogy adott jelre az összeesküvők által kijelölendő két anarkista gyilkos merényletet kiséreljen meg I. Ferenc József és II. Vilmos ellen és már csak arra vártak, hogy mikor kerüljön a sor a királyi vérengzésre.

A rueretoi felfedezéssel egyidejüen a bécsi rendőrség is letartóztatott két gyanus embert, akikről eddig még nem sikerült megállapitani, hogy közelebbi összeköttetésben állottak-e Bonatival, vagy sem?

Bonati hosszu ideig nagyon szegényes körülmények között Zürikben élt. Nemrégiben, — hogy honnan, azt még nem tudják — nagyobb összeg pénzhez jutott és elhagyva Svájcot, Itáliába utazott. A züriki rendőrség tudta, hogy Bonati veszedelmes anarkista, vizsga szemmel figyelte is minden lépését, de züriki tartózkodása alatt Bonati nem követett el semmi olyasmit, ami megokolttá tehette volna a Svájcból való kiutasitását. A svájci rendőrség az osztrák policiával most együttes erővel kutat az után, hogy kik voltak a Bonati cinkostársai és honnan eredt az a pénz, mellyel a királyi vérre szomjas ember a maga nyomoruságos züriki napjainak véget vetett.

Mozgalom a jogászifjuság kihasználása ellen.

Uj áramlat a jogakadémián.

A jogakadémián ez idén különösen mozgalmas élet uralkodik s dicséretükre legyen mondva azoknak, akik e mozgalmas életnek felidézői, minden mozgalom elárulja, hogy a jogászság egész törekvésével igyekszik a modernebb életbe belekapcsolódni.

Az ifjuság szociális érzékéről tesz hatalmas bizonyságot az a körülmény, hogy jelenleg lázasan készülnek az állásközvetitő iroda felállitására s egy olyan egyesület létrehozására, mely az ügyvédi irodában dolgozó joghallgatókat foglalná magában. Az elsőt már ismerik a Tiszántul olvasói, hirt adtunk róla egy pár héttel ezelőtt, a másik teljesen uj dolog, a jogakadémiai olvasókör tegnapi gyülésén tette szóvá egy helyes gondolkozásu, ideális lelkületü fiatalember: Nagy Zoltán III. éves joghallgató. Mindakét intézmény teljesen a pesti hasonló intézmények mintájára volna szervezve s főcélja az volna, hogy ne engedje kihasználni a jogászifjuság munkaerejét s hogy keresethez juttassa azokat a joghallgatókat, akiket szegénységük arra utal, hogy maguk tartsák fenn magukat.

S elismeréssel emlitjük meg, hogy a jogakadémia tanári kara s a dékán szivesen hallották a jogászifjuság ily irányu mozgalmát s az állásközvetitő iroda felállitása érdekében nagyon sokat dolgozik egy jogakadémiai professzor.

Mindkét intézmény kapcsolatban állana az ügyvédi kamarával és ilyenformán eredményes müködése elé — hozzávéve az eszme korszerüségét is — mindenki nyugodtan nézhet.

Mi a magunk részéről is érdeklődéssel nézünk a kettős mozgalom sikere elé s elvárjuk tőle, hogy mindenképen igyekezzék utját állani annak, hogy nálunk is megteremjen az annyira veszedelmes diákproletáriátus. Arra is figyelmeztetjük a szervezőket, nagyon vigyázzanak, ugy ne tüntessék fel a dolgot, mintha az ügyvédek ellen volna ez a szervezkedés, mert egy cseppet sem lenne kivánatos dolog, hogy ilyen szép törekvés célját egy percre is félremagyarázzák.

A karácsonyi ünnepek alkalmából közlekedő külön személy-vonatok.

A karácsonyi ünnepek alkalmából várható erősebb személyforgalom akadálytalan lebonyolitása, valamint az utazó közönség kényelme érdekében a rendes személyszállitó vonatokon kivül külön gyors-, személy-, vegyes- és személyszállitó tehervonatok fognak közlekedni, melyek közül Nagyváradot és Biharmegyét a következők érdeklik:

Budapest keleti p. u.-tól Nagyváradig. F. évi december hó 20, 21, 22, 23 és 24-én külön személyvonat közlekedik I—III. oszt. kocsikkal. Indul Budapest keleti p. u.-ról este 6 órakor, érkezik Nagyváradra éjjel 1 óra 52 p.-kor.

Nagyváradtól Budapest keleti p. u.-ig. Folyó hó 26-án és 1914. évi január hó 1-én külön személyvonat közlekedik I—III. oszt. kocsikkal. Indul Nagyváradról éjjel 10 óra 21 p.-kor, érkezik Budapest keleti p. u.-ra reggel 6 óra 50 p.-kor.

Nagyváradtól Püspökladányig. Folyó évi december hó 23-án külön vegyesvonat közlekedik II. és III. oszt. kocsikkal. Indul Nagyváradról este 8 óra 6 pkor, érkezik Püspökladányra éjjel 10 óra 47 pkor.

Püspökladánytól Nagyváradig. Folyó évi december hó 24-én külön vegyesvonat közlekedik II. és III. oszt. kocsikkal. Indul Püspökladányról éjjel 3 óra 51 pkor, érkezik Nagyváradra reggel 6 óra 14 pkor.

Debrecentől Püspökladányig. Folyó évi december hó 20., 23., 26, és 31-én külön személyvonat közlekedik I—III. oszt. kocsikkal. Indul Debrecenből éjjel 11 óra 12 perckor, érkezik Püspökladányba éjjel 12 óra 18 pkor.

Püspökladánytól Debrecenig. Folyó évi december hó 21., 24., 27-én és 1914. évi jan. hó 1-én külön személyvonat közlekedik I—III. oszt. kocsikkal. Indul Püspökladányról éjjel 1 óra 8 pkor, érkezik Debrecenbe éjjel 2 óra 1 pkor.

A felsorolt különvonatok részletes menetrendeiről a kiadott külön fali hirdetmény nyujt bővebb felvilágositást.

Az uj tüzrendészeti felügyelők.

Az alispán kinevezése.

Egy évvel ezelőtt az országos tüzoltó szövetség mozgalmat inditott, hogy az egész országban rendezzék a tüzrendészet kérdését. A mozgalomnak már eddig is igen sok üdvös eredményét látjuk országszerte, de különösen látni fogjuk akkor, ha majd a tüzrendészeti felügyelők is megkezdik munkáikat. A felügyelőknek az a feladatuk, hogy időközönként bejárják kerületeiket és ahol szükséges a tüzoltószervezetet oktassák s ha még nem volna meg, azt szervezzék.

Biharvármegye csaknem egy évvel ezelőtt készitette el az erre vonatkozó szabályrendeletet és a miniszter semmi kifogást sem emelt ellene. A szabályrendelet 17 kerületre osztja a vármegyét és minden kerület élére egy tüzrendészeti felügyelői állás szervezését mondja ki.

Gráczer Lajos nagyváradi tüzoltó főparancsnok, mint az országos szövetség nagyváradi igazgatója a napokban tette meg javaslatát a felügyelők kinevezése iránt. Ennek alapján Fráter Barnabás alispán mind a tizenhét kerületbe kinevezte az uj tisztviselőket. A felügyelők legnagyobb része a vármegyei tisztviselők közül való és igy nagyon meg lesz könnyitve a feladatuk. Az uj felügyelők a következők:

Az érmihályfalvi kerületben *Molnár* Albert járási számvevő.

A béli kerületben *Farkas* Elek járási napidijas irnok.

A cséfai kerületben *Czeglédy* Domokos szolgabiró.

A tenkei kerületben *Bersán* Kornél szolgabiró.

A vaskóhi kerületben *Mártonffy* Gyula szolgabiró.

A margitai kerületben *Nagy* András margitai rbiztos.

A szalárdi kerületben *Kós* Mihály járási napidijas.

A biharkeresztesi kerületben *Miskolczy* Jenő dr tb. főszolgabiró.

Az élesdi kerületben *Lobermayer* Gyula tanitóképezdei tanár.

A központiban *Weitersütz* János ny. főszolgabiró.

A b.-ujfalusi kerületben *Baranyi* Tibor szolgabiró.

A belényesi kerületben *Zih* Károly szolgabiró.

A mcsékei kerületben *Bölönyi* István szolgabiró.

A székelyhidi kerületben *Fándy* József gyógyszerész.

A sárréti kerületben *Beliczay* Andor szolgabiró.

A kinevezettek már ma kézhez kapják kinevezési okmányaikat és nyomban megkezdhetik munkáikat.

A felügyelői állás azonban, tekintettel arra, hogy az fáradtságos munkával is jár, nemcsak puszta cim, hanem fizetéses tisztség. Évi 600 korona fizetést kap minden felügyelő a kerületétől. A fizetéseket a járások községei kötelesek arányosan befizetni az adóhivatalba, honnan az alispán utalványozza ki minden egyes fizetés alkalmával.

Leszállitották a kamatlábat.

Az Osztrák és Magyar Bank főtanácsa Popovics Sándor titkos tanácsos kormányzó elnöklésével tegnap Budapesten ülést tartott, a melyen a bankkamatláb fél százalékos leszállitását határozták el. Ennek folytán tehát mától, vagyis 28-ától kezdve váltók, közraktári jegyek, értékpapirok leszámitolásánál öt és fél százalék, kölcsönöknél állami járadékokra, sóbányajegyekre, osztrák államkincstári utalványokra és az Osztrák Magyar Bank zálogleveleire hat százalék és kölcsönöknél egyéb értékpapirokra hat és fél százalék állapittatik meg.

Nincs viz a vizmütelepen.

Hatezer köbméter vizhiány naponta. — Csőd előtt a vizmü.

Tegnap a mérnöki hivatal rendkivül sürgős beadványnyal fordult a városhoz. Régi mulasztás égett a város körmére, amely most azt a veszedelmet idézheti elő valamelyik szép napon, hogy a város közönsége nem kap egy csöppnyi vizet sem.

Az utóbbi hetek alatt folytonosan apadt a viz a Körözsben. A régi vizmütelepet ez nagyon érzékenyen éritette s napról-napra fokozodó éjedelemmel vették észre, hogy az összes kutakban *alászáll a viz.* Főleg a legmagasabban fekvő kutból, amelybe a szivócsövek nyulnak, teljesen kiapadt a viz, ugy hogy csak óriási erőfeszitéssel tudnak naponta a *kilencezer köbméter viz helyett hármat* produkálni.

Már több mint három napja, hogy hatezer köbméterrel kevesebb vizet szolgáltatnak és ez a hiány egyre nő. Természetesen az uj vizmütelepre hárult az a nagy feladat, hogy a hiányt pótolja.

Azonban itt is akadály támadt. Ugyanis az uj telep nem rendelkezik annyi géppel, hogy naponta 6000 köbméterrel többet termeljen. A mérnöki hivatal már egy héttel ezelőtt megtette azt, hogy fenékgátak utján fel akarta emeltetni a medret, azonban a munkálatok befagytak, mert nem volt rájuk megfelelő pénz.

Mivel a város rövid idő alatt *teljesen viz nélkül maradhat,* a mérnöki hivatal sürgősen kéri, hogy a szükséges intézkedéseket a város tegye meg. Első sorban ki kell bővittetni a vizmütelepet, a réginél szaporitani kell a kutak számát, be kell vezetni az elektromos erőt és gépcsoportokat kell beszerezni.

A vizmütelepeken nagy aggodalommal lesik a viz állását. Ha nem lesz vizbőség a talajban s a Körözsben, két nap mulva egy csepp viz sem lesz a távolabb fekvő városrészekben.

Mi lenne, ha véletlenségből kigyulladna valamelyik városrész és olyan tüz támadna, mint aminő elpusztitotta a pozsonyi gettót? . . .

Ezt az égető kérdést még meg fogják tenni a közgyülésen is! . . .

ÁGOSTON PÉTER

már a Bibliát is idézi.

Kortesbeszédek egy kávéházban.

Ugy-e hihetetlen? . . . Ja, de mit meg nem tesz az ember egy városatyai mandátumért! Két vörösszemü kasszatündér hunyorgatott a különös kortesbeszéd alatt, tetszett nekik, mert az ő nyelvükön beszélt a tisztelt szónok.

A városi Polgári Párt tegnap este értekezletet tartott egy külvárosi kávéházban. Tárgy: bejuttatni a szabadkőmüves jelöltet a város parlamentjébe. Összejöttek huszonhárman és sörös poharak üritgetése közben elsirták, hogy még csecsemő e párt, hogy töröljék el a főispáni állást, rossz az egész városi adminisztráció, felekezeti üszök van a törvényhatóságban, a klerikálisoktól nem szép, hogy erősebbek, a város bolond, mert ingyen ad szinházat a direktornak és még egy csokorra való u. n. közigazgatási csudabogarat találtak fel.

A Polgári Párt nem állitott össze jelöltlisztát. Teljes szabadság! Hogy ki a jelölt, azt onnan tudjuk meg, hogy az biztosan beszél.

Nagy Dezső tanitó fél az ördögtől, azért gyönyörrel lép be a gerincesek pártjába. Dr *Edelmann* Menyhért bevallja, hogy ő eddig mormotér volt, de nem nézheti hidegvérrel, hogy a nyári szinkör üres, uj kaszárnyák épülnek és nincsenek szükséglakások. Haragszig az éjjeli luxuriózus világitásért.

Marton Manó ötletesen adja fel a kérdést önmagának, hogy jé, milyen furcsa: miért éppen most jövök ide, mikor két évig erre sem néztem? . . . Furcsa, furcsa a véletlen játéka, de ő a tékozló fiu, a polgártársak bocsássanak meg és „küzdjünk a fekete jelöltek ellen!“ Dr *Rozvány* Jenő városi főellenőr akar lenni, *Sebestyén* Dezső stilizálja a „polgártárs“ szó aktuális jelentőségét, elmondja, hogy a saját szegénységi bizonyitványát hogyan kapta meg.

Jön *Ágoston* Péter dr, a főmester. Dezavuálja az összes szónokokat azzal, hogy ő nem használja a hizelgő polgártárs megszólitást. Ő volt Franciaországban, ott a koldus is monsieur. Ergó ő itt mindenkit moszjőnek fog szólitani.

Ismerteti a városi párt egyik-másik kiváló programpontját, mert talán nem vették észre. Milyen rossz, hogy van főispán! El kell törölni ezt az állást. A kormánynak ne engedjük meg, hogy beleavatkozzék a városi közigazgatásba. Az üres lakásokat tartsa nyilván a bejelentő hivatal.

Hirtelen érzelgős hangot cserélt és eldicsekedett azzal, hogy ő sokszor forgatja a Bibliát.

A Királyok könyvének egy jelenetét mondja el az öreg Dávid királyról. Az általános megdöbbenést, amit a különös dicsekvés keltett, korcsmai röhej váltotta fel, amikor a szónok elérte célját az izléstelen persziflázzsal. A kassza hölgyei pirulva futottak ki a füstös teremből.

Hát mi ez a város? . . . Szabadon lehet más vallás, millió és millió ember tiszteletének tárgyát nevetségessé tenni? Olcsó hatásvadászatra használják fel a Bibliát, meggyalázzák nyilvánosan a vallást. Hiszen ezekre az értekezletekre rendőrséget kell kiküldeni! . . .

A cipődivat ujdonságai
ARANYI
cipőáruházába
megérkeztek.
Telefon 512. sz Telefon 512. sz.

HIREK

Tájékoztató.

November 29. A kaszinó hangversenye.

HÓ

hullott tegnap. Fehérek lettek a háztetők és fák tar galyai.

— Itt az első hó! Nézze milyen szépen esik, mondogatták az emberek.

Ez az egy mindig uj marad. A hó. Ennek mindenki örül. De csak addig, amig esik. Mihelyt azonban olvadni kezd, elmulik ez az öröm. A lapok is hozsánnát zengenek az első hó tiszteletére. A hircikkekben megállapitják, hogy a hó fehér, hogy lefelé hull, hogy ha vizbe esik elolvad és hogy a hó hó. Mindenki hazudik magának és másoknak egy kis téli hangulatot. Emlegetik a fütött szobát, az ablakot, amelyen keresztül jólesik nézni a havas kabátu sietőket. Azután hóembert csinálnak, nagy szén darabokól szemet döfnek neki és egy kifaragott répa darab az orr szerepét játsza a formátlan fejen. A bentülők kikivánkoznak, az utcán levők pedig a szoba után sovárognak. Reggelre kelve, egy pillanatig talán mindenki megáll és megpihenteti szemét a csillogó fehér szőnyegen. Feltéve, ha addig nem olvad el. Azután mindenki elfelejti, hogy van hó. Később már bosszankodnak is, hogy mit akar itt még mindig a hó, jó volna már a tavasz, a napsugár, a rügyező fák és a virágzó jácint. Most azonban örülnek, mert már régóta várták az első havat. Most végre aztán itt van! Megérkezett.

H. L.

—

* **A pápa és a magyar katholikusok.** Az Országos Katholikus Szövetség X. Pius pápának pápasága 10. évfordulójakor hódoló táviratot küldött, amire a hercegprimás utján a következő válasz érkezett:

„Őszentsége kéri Főméltóságodat, hogy az Országos Katholikus Szövetségnek hódoló szerencsekivánataiért, melyet koronáztatásának tizéves fordulóján kifejezett, köszönetét totmácsolja és apostoli áldását közölje.

Merry del Val biboros.“

* **Fegyelmi választmányi ülés a vármegyén.** Biharvármegye fegyelmi választmánya ma délután 3 órakor ülést tart a megyeháza kistermében. Az ülésen több fegyelmi ügy kerül tárgyalás alá.

* **Négyezer liter hamisitott tej.** A kihágási rendőrbiróság kitartóan folytatja a tejrazziákat. Nem egyszer emlékeztünk meg már a jó vidékiek e kitünő üzletéről, amelyet a rendőrség sikeresen üldöz. Tegnap *Kolontáry* János rendőrfogalmazó hajnali razziát tartott a szőlősi vámnál dr *Rosinger* Arthur városi fővegyésszel, aki mintát vett circa 8 ezer liter tejszállitmányból. A megejtett vegyvizsgálat eredménye megdöbbentő volt. Négyezer liter *hamisitva volt* a nyolcezerből. A rendőrbiróság sulyos pénzbüntetéssel büntette a tejszállitókat, Névszerint: Jéger Józsefet, Bagosi Istvánnét, Ozsvát Józsefet, Reteg Ignácot és ifj. Huvé Jánost. Ezután a legszigorubb ellenőrzés alá veszik ezt az utvonalat. Legközelebb pedig *elzárják* az illetőket, akik már egyszer büntetve voltak hamisitás miatt. A rendőrség erélyes eljárásának köszönhetjük majd, ha egyszer sikerül elérni azt, hogy nem szállitanak be több hamis tejet a városba. De hol van az az idő! . . .

* **A Katholikus Népszövetség és a választások.** A Katholikus Népszövetség a mai naptól kezdve a választásokig permanenciában lesz. A Katholikus Kör könyvtári helyiségében a csoportvezetők és a választói bizottság tagjai mától fogva *minden este 7-től 8 óráig* összejönnek a teendők megbeszélésére. Az agitáció a legszélesebb mederben folyik, a vezetőség pedig az eshetőségek gondos mérlegelésével állitja össze a végleges szavazólisztát. Minden keresztény, de minden vallásos meggyőződésü szavazó készüljön a döntő küzdelemre!

* **A nők szempontjából** vizsgálgatta tegnap a városházán az uj polgári törvénytervezetet dr *Ágoston* Péter jogtanár. Az előadást a Feminista Egylet rendezte csekély érdeklődés mellett. Ágoston Péter ismertette a régi magyar házassági jogot, amelynek egyik legsarkalatosabb elve volt, hogy asszony gyülekezetben ne beszéljen, mert a lud gágogása kellemetlen. Az uj polgári törvény sokkal liberálisabb minden tekintetben, de ez is féltékenyen vigyáz a férfi hegemóniájára. A laikus közönség hálásan fogadta az objektiv ismertetést.

* **Esik a hó.** Tegnap délután Nagyváradon is megeredt a hóesés. Egész este hullott a fehér pihe, amely csakhamar el is olvadt. A megyében mindenütt erősen havazik, ott azonban hidegebb van és nem olvad.

* **Háztulajdonosok figyelmébe!** A bekövetkezett téli időszakra a rendőrkapitányi hivatal ezuton is felhivja a háztulajdonosokat, valamint a járdák vonalán levő lakás és üzlettulajdonosokat, bérlőket, hogy a köztisztasági szabályrendeletben előirt kötelezettség alapján is kötelesek a házaik, illetve boltjaik előtt a járdát tisztán tartani. A havat és oda fagyott jeget felvágatni és és eltakaritattni. Különösen az ónos idő beálltakor a járda a házak és boltok előtt hamuval, homokkal, vagy fürészporral hintendő be. A szabályrendelet ellen vétőket a rendőrkapitányi hivatal 5-től 100 koronáig fogja büntetni. Azonkivül az illető költségén lesz a járda letakaritva.

* **Márton-ludak a királynak.** Bécsből jelentik, hogy tegnap járult a király elébe a pozsonyi zsidó hitközség küldöttsége a Márton-napi ludakkal. Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi és a hitközség két tagja vitte el a ludakat a királynak.

* **Weiterschütz József halála.** Tegnap reggel fél 8 órakor a nagyváradi társadalomnak egy régi közkedvelt tagja halt meg. Ki ne ismerte volna *Weiterschütz* Józsefet? Ahol csak megfordult mindenütt szivesen látták, kedves jó modoráért. Hivatalában, ahol 40 évet töltött ép ugy szerették és becsülték az öreg urat, mintha mindenkinek családtagja lett volna. Már 17 éves korábsn a közpályán volt. Negyvenévi szolgálata alatt a postafelügyelői rangig emelkedett. A legutóbbi időben a pénztárhoz volt beosztva. Mindennap lehetett látni a déli órákban, amint egy másik tisztviselő társával kisért két postaszolgát az osztrák-magyar bankba. A napi készpénzt szállitották be a bankba. Negyven évi buzgó szolgálata után ez év elején nyugalomba vonult. Azóta állandóan sétált, hol rokonainál, hol a kávéházban fordult meg. Este pedig a Katholikus Kör helyiségeiben lehetett látni, megszokott asztaltársasága körében. Vasárnap délután épen a Kör helyiségében tartózkodott, mikor hirtelen rosszul lett, ugy hogy lakására kellett szállitani. Az orvosok tüdőgyulladást konstatáltak s kezelésre a kórház külön osztályába vitették. Betegsége oly nagy mérvben támadta meg szervezetét, hogy rövid szenvedés után tegnap reggel fél 8 órakor meghalt. Temetése holnap délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz a közkórházból, honnan az olaszi plebániai templomba viszik és onnan kisérik ki az olaszi temetőben lévő sirboltba. Az elhunytat a *Weiterschütz, Simenszky, Göndöcs, Korda, Szikszay, Orosz* és *Zelizy* családok gyászolják A család a gyászesetről a következő jelentést adta ki:

Weiterschütz János és neje Simenszky Róza, gyermekei: János és Sándor, Weiterschütz Teréz özv. Göndöcs Lászlóné gyermeke; Irén gyermekeivel; elhalt testvére gyermekei; Korda Andorné férje és gyermekei; Szikszay Dezső, neje és gyermei; Stettner Lajos és neje gyermekeivel; Orosz Gézáné, férje és gyermeke; Zelizy Zoltán, számos rokonok nevében legmélyebb fájdalommal tudatják a legjobb testvér, sógor, nagybátya és rokonnak *Weiterschütz* József nyug. m. kir. posta- és távirda felügyelőnek folyó hó 27-én reggel fél 8 órakor, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 67-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 29-én délelőtt háromnegyed 9 órakor fognak a biharmegyei közkórházból a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olaszi plebánia-templomban megtartandó gyászszentmise után az olaszi temetőben levő családi sirboltban örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kartársai és barátai tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1913. nov. 27. Áldás és béke poraira!

* **A csendőrök elől a halálba.** Gyanta községben a csendőrség elfogta *Dán* György napszámost. Nagyobbszabásu lopás elkövetésével gyanusitották, *Dán* György azonban tagadott, ártatlanságát hangoztatta. A csendőrök a község egyik tanyájára akarták vinni, ahol a lopást elkövették. A Fekete Körözsön kellett átmenniök. A két csendőr és a gyanusitott egy csolnakba ültek. Amikor a csolnak a folyó közepére ért, Dán György kiugrott a csolnakból és elmerült a mély vizben. A csendőrök mindent elkövettek a megmentésére, de már csak a holttestét huzhatták ki a partra.

* **Megszökött betörők.** Az érselindi csendőrőrs távirati értesitése szerint folyó hó 27-én virradóra Érselind községben a posthivatal ablakának betörése után a hivatalból 11 korona váltó pénz és több ezüstpénzt két ismeretlen tettes ellopta. Tettesek ismeretlen irányban megszöktek. A megejtett nyomozás szerint, az egyik alacsony termetü, szőke bajuszu 28—30 év körüli volt. Hosszu fekete felöltőt és kis kalapot visel. A másik magastermetü, szürke rövid felöltőt, sárga barnás nadrágot és csizmát visel.

* **Kihallgatták a sorsjegyügynököt.** Tegnapi számunkban hirt adtunk arról a feljelentésről, amellyel több cseléd-leány és nevelőnő a rendőrségre hurcoltatták *Csengeri* Márton sorsjegy és értékpapir ügynököt. Csengeri tegnap Nagyváradra érkezett és még a délelőt folyamán kihallgatta őt az ismeretes vádra vonatkozólag *Bodó* László r. felügyelő. Csengeri kijelntette, hogy ő abszolute nem érzi magát bünösnek, nem manipulált, csak őt félreértették a panaszosok. Már az ügylet megkötésénél ugy adta elő a feltételeket, hogy az összegek havonkint fizetendők, de lehet negyedévenkint is. Ennek bizonyitására több üzletfelét idéztette be tanuként, akik mind helyesen értelmezték szavait. A kihágási vétségre vonatkozólag pedig azt mondta jegyzőkönyvbe, hogy ő csak prospektusokat ad, megrendeléseket irat alá, a tényleges adásvételt a bankok bonyolitják le. Tehát szerinte ezek követik el a kihágást, hogy ha egyáltalán lehet erről beszélni. A bonyolódó ügyben tovább folyik az eljárás.

* **Betörők az érseléndi postán.** Tegnap éjjel az érseléndi postát látogatták meg a betörők. A hivatal ajtóját felfeszitették és igy hatoltak be. Reggel, mikor a betörést észrevették, nyomban jelentették a csendőrségnek. A posta kára mindössze 10 korona. Ennyit tudtak ugyanis elvinni a betörők.

* **A béli postarablók ujabb szereplése.** Tegnapi számunkban megirtuk, hogy a béli postahivatalt egy hét tagu banda ki akarta fosztani. A tegnapi nyomozás során kiderült, hogy a banda tagjai a meghiusult béli kisérletezés után a bélbokszegi állomásra mentek és ott is be akartak törni. *Berghammer* pénztáros azonban észrevette szándékukat és elzavarta őket. Még ez a kudarc sem kedvetlenitette a banda tagjait. A vasuti állomásról a Laendler-féle fatelepre mentek, ahol azonban az éjjeli őrök revolverlövésekkel zavarták meg őket. A banda tagjait többen látták tegnap az aradmegyei Tamásd pusztán vonatra szállni. A csendőrség széleskörü nyomozást inditott a tettesek után.

* **Vörhenyjárvány Margitán.** Margitai tudósitónk jelenti, hogy ott a vörheny veszedelmes mérvben lépett fel. Alig pár napja betegedett meg *Vadász* Jenő gőzmalom tulajdonosnak két és fél éves Irénke nevü leánykája és már tegnap el is temették. Legmegdöbbentőbb a dologban az, hogy a betegség megfertőzte Vadász Jenőt és a feleségét is. Most a gyermeküket veszitett szülők szintén sulyos betegen feküsznek lakásukon.

* **A tüzes kályhához vágta.** Az izr. kórházban *Bogdán* József hetes összeveszett a gondnokkal, *Kohn* B. Bélával. A hetes fát hordott, a gondnok rászólt, amit ez zokon vett és nekirontott a gondnoknak. Dulakodás hevében a tüzes kályhához vágta gazdáját, aki égési sebeket szenvedett. A hetest a kihágási biróság elé állitották, ahol két napi elzárásra és 10 kor. pénzbirságra itélték. Tekintettel a mai rossz cselédviszonyokra, a büntetés elég enyhe.

* **Ünnepély az Orsolya-zárdában.** December 8-án az Orsolya-zárda Mária kongregációja pompásnak igérkező ünnepélyt rendez, amelynek a sikere érdekében már eddig is nagy buzgóságot fejtettek ki. Az ünnepélyre a városból is sokan hivatalosak s valószinü, hogy előkelő közönség hallgatja végig a szép ünnepélyt. Részletes programmal egyik legközelebbi számunkban szolgálunk.

* **Edison lángelméje.** A huszadik századdal ugy van az ember mint az egyszeri hegymászó az Alpesekkel; mindig magasabb és magasabb hegycsucsra ért, azon hitben, hogy egy még magasabb most már igazán nem következhetik; mig egyszer aztán a Montblankon találta magát . . . Igy voltunk a huszadik század nagyszerü találmányaival; azt hittük, hogy a találmányok századának csodavolta a repülőgéppel már betelt; de nem, egy napon szétröppent New-Yorkból a hir, hogy az emberi elme a nem várt magasságot is elérte: *Edison föltalálta a beszélő-mozit!* Mintha csak a nagy halhatatlan, Edison a maga halhatatlanságának részesévé akart volna tenni bennünket, szegény halandókat is, mondván, legyen ezentul teste, mozgása, hangja, halhatatlan bárkinek. Mert a Kinetophon, a beszélő-mozi azt a csodát képes csinálni, hogy évezredek számára megörökiteni képes az ember leglényegesebb elementumait. Arról nem nem is szólva, hogy nemcsak a jövendőnek, de a jelennek is pazarul adózik a kinetophon. Már mint a ma emberének; és pedig azzal, hogy a legtökéletesebb és egyben a legolcsóbb kulturális szórakozási eszköz. Hogy mi mindent várhat az ember a kinetophontól e téren, arról bőséges felvilágositással szolgál az a diszes album, ami most jelent meg a Magyar Kinetophon Társaság kiadásában (Budapest V., Falk Miksa-utca 30 szám.) Többek közt legkiválóbb iróink, szinmüvészeink és szinmüvésznőink is elmondják véleményüket Edison csodaalkotásáról. Csupa hódolat minden szavuk. Igazán nem csoda, hogy Budapesten a legelőkelőbb szinházak és mozitulajdonosok vetélkedve nyitják meg kapuikat a Kinetophonnak. De a mi számunkra a mi közönségünk szempontjából ennél is fontosabb, hogy mielébb láthassuk és élvezhessük a lángelméjü amerikai legujabb csoda-alkotását a beszélőmozit.

* **Halálozások.** Mint részvéttel értesülünk *Kertész* Juliánna Kóta Józsefné életének 32-ik évében meghalt. Temetése 29-én délután fél 3 órakor lesz a Bölcsőde-utca 10. számu háztól. Ugyancsak tegnap reggel 8 órakor halt meg a biharmegyei közkórházban dr *Székély* Miklós körorvos. Temetése ma délelőtt 10 órakor lesz.

* **Segédjegyzőválasztás Miklóirtáson.** A lemondás folytán megüresedett miklóirtási segédjegyzői állást tegnap töltötték be választás utján. Az állásra három pályázó jelentkezett és pedig *Kalmár* Zoltán, *Münick* József, *Friedmann* Ármin. A választást megelőzőleg a jelöltek nagy korteskedést fejtettek ki. A közönség hangulata még napokkal előzőleg is Kalmár mellett foglalt állást Ennek dacára tegnap *Friedmann* Ármin nagy többséggel került ki a jelöltek közül győztesen.

* **Pályázat müfa szállitására.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a győr—sopron—ebenfurti vasut üzletigazgatósága 31.256 m³ tölgy waggonfa és 223.791 m lucfenyőpadló és deszka szállitásának biztositására pályázatnt hirdet. Pályázati határidő: 1913 decemberhó 20. és 22. A pályázatra vonatkozó részletek az alulirott kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól délután 2 óráig megtudhatók. Nagyvárad, 1913. november hó 26. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr *Moskovits* József, elnök. Dr *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **A bukaresti szinészek mint — nézők.** A Titok tegnapi bemutató előadását végignézték a bukaresti szintársulat itt időző tagjai is. El voltak ragadtatva attól a magas nivóju müvészettől, a mit nálunk, egy vidéki magyar városban tapasztaltak. Vajjon elmondják-e Bukarestben, hogy az ottani magyarságot érdemes volna ezzel a müvészettel megismertetni — viszonzásul?

* **A doktor ur — inas.** Keszthelyről irják: Az itteni Sujánszky-féle nyomdában mintegy három hét óta inasként van alkalmazva egy fiatalember, aki államtudományi doktor.

* **A kórházi bizottság ülése.** A közkórházi bizottság december 2-án ülést tart, melyen folyó ügyeket intéznek. Az ülésen az uj közkórház dolga nem kerül tárgyalás alá.

* **Meglopott házaló.** Káner Bertalan 80 éves házaló tegnap d. u. az Arany János-utcán ballagott hazafelé és pénzkészletét számlálta. Arra halladt két suhancgyerek. Az öreg Káner kezéből egyik 5 koronát, másik egy pár ócska cipőt elvett és azzal elszaladtak.

* **Eltünt** a Gyár-u. 35. sz. háztól f. hó 17-én Kovács Imre 17 éves boy gyerek s a mai napig sem tért vissza szülei lakására. Eltávozásakor a fiu fekete ruhát, fekete kalapot és füzős cipőt viselt.

* **Orvosi honorárium.** Egyik vidéki orvoshoz beállit a fiával Jakab zsidó.

— Nagy baj van doktor ur. A fiam fülébe egy tengeriszem esett és nem lehet kivenni.

— No majd kivesszük.

Az orvos megteszi az előkészületeket a mütéthez. Tálat, vizet, spriccelőt hoz be. Az első spricceles után a fiu hasba rugja az orvost.

— Hinnye, a mindenit, Hallja, fiatal barátom, rugjon máshová, de ne az én hasamba! — dühöskődik az orvos.

— Igy jártam már vele öt orvosnál — panaszolja az apa. Rettentően fáj szegénynek és egyik sem próbálkozott vele tovább.

Az orvos elaltatja a pacienst s ugy alkalmazza a fülmosást. Egyszerre tényleg koppan valami a földön.

— Éljen! Kint van a tengeri! — kiáltja az apa nagy örömmel. Mit fizetek kedves doktor ur ezért a bravuros mütétért.

— Egy véka tengerit, — feleli nevetve az orvos.

A zsidó sokallja Előbb füt-fát igért, most alkuszik. A doktort bosszantja ez és azt mondja:

— Tudja mit, tiz koronát fizet.

— De kérem, doktor ur, tegnap négy forint hatvan volt a tengeri ára a tőzsdén! . . .

x **Értesités.** Tisztelettel értesitjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakaritani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegitők, szövetek, kesztyük, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállitott árban beszerezhetők.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 13 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

---

x **Meghóditotta a hölgyeket** MLLE JULIETTE elsőrendü mellfüző különlegességeivel Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönseg szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilokban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Kórház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Ingyen javitjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós.“ Helyi és vidéki telefonszám 1359.**

x Mikulásra cukorka és csokoládé vásár Aszódi főtéri fiókjába és Kossuth u cai fő üzletébe. Meglepő szép dolgok ezer és ezer féle csokoládéval töltött gyermek örömök arany és ezüst, darabonként 20 fillér mig a készlet tart Vigyázat az Aszódi névre.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal.

Telefon 1076. Telefon 1076

---

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* uri-női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Csodaszép** mézédes *csemegeszőllő!* Legoemesebb hazai és tiroli *fajalmák!* Oriási tiroli *maróni.* Valódi debreczeni *páros-kolbász.* Kitünő fehér és piros *hegyi-borok! MERTZ NANDOR* csemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállitásra a Polgári Takarékpénztár r. t. árusztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modelekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkivül jutányosan árusit.

x **Jönnek a katonák,** vonatok automobilok, babák, mikulások, ridickülök nyakkendők, bárányok és ezerféle egyébb játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas alatt.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. iró és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszijak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérnemük, iskolai lüszter és cloth kötenyek, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemü kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2·50 fillérért. 3000 elsőrendü férfi ing 2 koronától, gallérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x **Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkivánatra *Matyok* Péter (Paganini) tambura zenekara teljesen ujonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal müködik közre. A gazdagon összeállitott müsorból kiemelendő a közkedvelt *Gyöngyi* duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos müsor. Kezdete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szives pártfogást kér Matyok Péter karmester.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán,* passagé-kapu mellett.

x **Felhivjuk** m. t. olvasóink figyelmét Büchler Márton butorkereskedő lapunk mai számában levő hirdetésére.

x **Házvezetőnői** állást keres vidéken plebániára egy középkoru intelligens uri nő, a háztartás minden ágában jártas. Cime megtudható a kiadóhivatalban.

x **Kolonba járó cipők** 3 koronától kezdve női párti fél cipők minden szinben 5 koronáért, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosnik, téli cipők, fehérnemüek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **ZOMBOR SÁNDOR sebész-orvosi müszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.**

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyujt bővebb felvilágositásokat. Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelü **CSILLÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkből megérkeztek. **Meglepő OLCSÓ ÁRAK** mig a készlet tart. **Megtekinthető vételkényszer nélkül**

vétel STERNBERG és eladás

régiség, ékszer és műkereskedés

Szt. László-tér, Kishidfő.

A legszebb Karácsonyi kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb karácsonyi ajándék orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

„The Roosewelt Schoe“

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

SZINHÁZ

Heti müsor.

Péntek: Titok.
Szombat: Titok.
Vasárnap d. u.: A nevető férj; este: Éva.

A TITOK.

Igazi Bernstein-darab, telve izgalommal, problémákkal, viharral (mint Bernsteinnál rendesen: a II. felvonásban), a végén pedig melancholikus végakkorddal. Ragadja, viszi a cselekmény a nézőt magával, pedig a főhősnő alakja lélektanilag teljesen elhibázott és képtelen. Egy nő, aki jó is, gonosz is, egyszerre minden igaz ok nélkül: ez olyan jellem, akivel Bernstein irói müvészete sem tud teljesen megbirkózni. Magyarázza is, pszichologizál is, még sem tudja elfogadtatni a közönséggel és éppen azért, mikor a főhősnő jelleme egészen tisztán bontakozik ki a harmadik felvonásban, mikor a titok kiderül, akkor az eddigi feszült érdeklődés egyszerre megroppan, szétfoszlik, a szappanbuborék, látjuk, hogy a darab egész izgató cselekménye egy lélektani abszurdumra volt felépitve. De a felépités mesteri. A szinpadi hatás minden titkának birtokában van Bernstein s ezek a titkok a Titok hatásának igazi eszközei. Jelenetei pompásan folynak egymásból és egyre fokozzák az érdeklődést, a második felvonás végéig.

Az előadásról három szóval mondhatjuk el a véleményünket: fővárosi szinvonalon állott. Ezzel az előadással a drámai személyzet akár körutra indulhatna. Most sajnáljuk igazán *Étsy* Emilia és *Szentgyörgyi* Márta távozását. Amit ez a két elsőrangu müvésznő Bernstein darabjában produkált, az a legigazabb müélvezetet szerezte meg a közönségnek. *Étsy* Emilia a főhősnő ellentmondásokkal teli jellemét mély átérzéssel rajzolta meg, Szentgyörgyi Márta pedig egy megtévedt, de megtisztult és boldogságához végső kétségbeeséssel görcsösen ragaszkodó nőnek a lelki gyötrelmeit vitte szinre megrázó igazsággal és bensőséggel. Kettejük páros jelenetei az est fénypontjai voltak. Csupa tiszta és igaz müvészet volt *Angyal* Ilka alakitása is. A férfiszereplők: *Tóth* Elek, *Sik* Rezső és *Varsa* Gyula szinte egymást multák felül nemes versenyben. Mindenik elsőrangut produkált a maga nemében. Általában ritkán látni ilyen tökéletesen, részleteiben és egészében egyaránt pompásan kidolgozott előadást, mely a darab intencióit annyira átértse és minden jelességét annyira harminikusan érvényesitse. Külön kellene minden szerepről, összjátékról, rendezésről hosszasan megemlékezni, de a végeredmény csak egy volna: az igazi, őszinte elismerés.

Zsufolt ház volt. És remélhetőleg lesz is a Titok valamennyi előadásán. —*r.*

A nevető férj. A szezon előrehaladtával a szinház is gyors egymásutánban hozta azokat az ujdonságokat, amelyek a fővárosi szinházak müsorán sikereket arattak. Ezek között a legjelentősebb sikert most az utóbbi időben a Nevető férj aratta. A melynek melódiái, a maguk kedvességükben máris népszerükké váltak. A nevető férj igen szép kiállitásban legközelebb vasárnap délután kerül szinre.

IRODALOM

A zászlónk ifjusági lap novemberi száma ismét a szokott nivós, élénk, változatos tartalommal jelent meg. A technika hőskölteménye cimen érdekes elmefuttatást közöl a Pannonia-csatorna megnyitásáról. Második cikke a levegő hajótörőttjeiről emlékszik meg. Orbán Dezső folytatja Az ezüst flotta kincse cimü érdekfeszitő regényét. Gyökössy Endre szép elbeszélést közöl. A Nyugat országain keresztül cimü utirajz Párist mutatja be. Egyéb cikkek: Bizonyitvány az életmentő kanárinak. A cigaretta c. elbeszélés, a Volturnó katasztrófája, Hungener verse. Azonkivül a szokott rovatok, apróságok és szebbnél-szebb illusztrációk teszik tartalmassá a Zászlónk legujabb számát.

Revue Franco-Hongroise félhavi francia folyóirat 5-ik száma rendkivül gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A legválogatottabb irodalmi termékeken kivül: George Sand regénye „Indiana;" Alfréd de Vigny költői elbeszélése „A farkas halála;" Scribe két felvonása „A diplomata;" a füzetet elmés apróságok, aktuális rovatok, különböző hirek gazdagitják.

A folyóirat rendkivüli fontossága abban áll, hogy az összes közleményeket pontos, kitünő magyar jegyzetek kisérik és igy a szótár használatát teljesen kiküszöbölve azok számára is kényelmesen hozzáférhetővé válik, akik még nem birják tökéletesen a francia nyelvet.

Szerkesztők: Jakab D. és Schöntag A. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Budapest, VI, Gyár-u. 26. Előfizetési ára egy évre 14 K.

TANÜGY

Az iparostanonciskola is megérzi a válságos nehéz időket, amelybe ma a város, az ország gazdasági tényezői jutottak. Nincs ipar, nincs kereset. Azaz iparos, aki tanulóit felszabaditja, uj tanoncot nem szerződtet. Minek a kenyérpusztitó a háznál, mikor nincs munka. Ezért apadt meg az iparostanoncok száma is ijjesztő módon, ami legszomorubb dokumentuma annak a pangásnak, amely oly sötéten veti előre árnyékát. Az iskola éppen a napokban konstatálta, hogy több mint 200 tanulóval kevesbedett a létszám a tavalyihoz képest ugyannyira, hogy a téli osztályok száma megapadt s ezért a parallel osztályokat nem lehet megnyitni, ami bizony sajnos, egyes tanerőknek az érdekeit is sérti.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

A váraduzsopai méregkeverők. Nagy érdeklődés mellett folyik tovább a váraduzsopai méregkeverők ügyének tárgyalása. Tegnap tovább folytatták a tanuk kihallgatását. A kihallgatott tanuk semmi pozitiv adatot nem tudnak az ügy lényegére vonatkozólag. A szenzációs ügy tárgyalása még körülbelül egy napig fog tartani. Itélet valószinüleg ma estére várható.

Apolló
mozgószinház.

F. hó 28, 29, 30 és dec. 1

Péntek, szombat, vasárnap és hétfőn

REINHARDT PREMIERE a Professor Max Reinhardt-ciklus első mesteri képének bemutatása.

A boldogok szigete.

Vidám film költemény 6 felvonásban.
Irta: Arthur Kotane.
Rendezte: Reinhardt.

A felvonások sorrendje:

I. felv. A fürdő strandja
II „ A boldogok szigete
III „ Amor fondorlatai
IV. „ Filisterek a bold. szigetén
V. „ Circe szerelmi enyelgései
VI. „ A varázslat megtörése

A főszereplők: **Leopoldine Konstantin** drámai szende. **Mari Ditrich** hősnő, **Gertrud Hackelberg, Wilhelm Diegelmann, Fridrich Kütne** jellem szinész, **Mátraz Ernő** komikus, **Willy Práger** komikus apa, **Werner Lotz** siheder szinész.

Szabad, bérlet és kedvezményes jegyek nem érvényesek.

Rendes helyárak!

MULATSÁG

A Kaszinó mulatsága.

Lázas érdeklődéssel tekint Nagyvárad egész intelligens társadalma a Kaszinó holnapi hangversenye elé. Minden jel arra mutat, hogy a Kaszinó-est gyönyörüen, fényesen fog sikerülni.

A pompás müsor és utána a pedig a fényes táncmulatság a város és a megye egész intelligens, előkelő társadalmát a Kaszinó fényes termeibe fogja vonzani. A rendezőség lelkes buzgalommal készül a holnapi estre.

A vigalmi bizottság ma este 6 órakor gyülést tart, melyre vonatkozólag a következő meghivót kaptuk:

Meghivó. Felkérjük a Biharmegyei és Nagyváradi Nemzeti Kaszinó vigalmi bizottságának tagjait, hogy a folyó hó 28-án d. u. 6 órakor a Kaszinó szalonjában tartandó vigalmi bizottsági ülésen lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Dr *Fráter* Imre, dr *Fekete* Béla.

TÁVIRATOK

A német birodalmi bank kamatlába.

Berlin, nov. 27.

Ma a német birodalmi bank közgyülésén foglalkoztak a kamatlábbal és nem találták alkalmasnak a helyzetet arra, hogy a leszállitást határozzák el. Ez a határozat annál meglepőbb, mert éppen akkor az osztrák-magyar bank egy fél százalékkal leszállitotta a kamatlábat.

—

Kivégzett hadifoglyok.

New-York, nov. 27.

A mexikói harctéren ma 200 hadi fogolyt végeztek ki, mert nem tudták élelmezni őket.

—

Kész a török-görög béke.

Athén, nov. 27.

A képviselőház a török-görög békeszerződést harmadik olvasásban és ezzel végleg elfogadta. E határozatot hosszas vita előzte meg, a melyben minden párt vezére fölszólalt és Venizelosz miniszterelnök is egy hosszabb beszédben igen melegen elfogadásra ajáolotta a szerződést.

—

Rudnyánszky Gyula megőrült.

Budapest, nov. 27.

Csak a napokban számolt be az ország sajtója arról a nagyszabásu lapalapitási akcióról, amit Rudnyánszky Gyula a világtalan poéta inditott. Nagyvárad városához is adott be kérelmet, melyben a város támogatását kérte vállalatához. Az uj lap, melynek megjelenése karácsonyra volt tervezve, Napsugár cimet viselte volna. Az a nagymérvü szellemi munka, amit Rudnyánszky különösen az utóbbi időben kifejtett teljesen kimeritette idegzetét, ugy hogy kezelő orvosa tegnap megvizsgálta és előrehaladott staoiumu elmebajt állapitott meg nála. A poétának az a rögeszméje, hogy dusgazdag lesz és mindenkinek ingyen ajándékozhatja szellemi termékeit. A szerencsétlen embert be kellene szállitani az elmekórházba, azonban most minden hely el van foglalva és igy a nagybeteget odahaza kezelik.

—

Kitüntetett szerzetes.

Budapest, nov. 27,

A Hivatalos lap jelenti, hogy a király Horváth Kristófnak, a Szent Benedek-rend komáromi székháza főnökének, a tanügy és a közügyek terén sok éven át kifejtett kitünő és eredményes müködése elismeréseül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

—

A milliomos gyilkos.

Pétervar, nov. 27.

Bakuban Raszulov, egy városszerte ismert milliomos megölte Vagabov sokszoros perzsa milliomost. Raszulov egy millió frankkal tartozott Vagabov atyjának. Mikor Vagabov atyja halála után Bakuba ment, hogy az adósságot behajtsa, Raszulov, a ki addig részletek fizetésével áltatta, megölte és kirabolta. A gyilkos milliomost azonnal letartóztatták.

—

Szénné égett aviatikusok.

Páris, nov. 27.

A Marnemegye határán egy monoplán lezuhant A benzintartály felrobbant. A repülőgép két utasát megszenesedett holttestként huzták elő a gép romjai alól.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	—	—	11.—
Buza 1914. áprilisra	—	—	11.45
Októberi rozs	—	—	7.27
Áprilisi rozs (1914)	—	—	8.80
Októberi zab	—	—	7.93
Áprilisi zab (1914)	—	—	7.58—
Tengeri 1914 májusra	—	—	6.48—

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	813.50
Osztrák hitelrészvény	—	623.—
4%-os koronajáradék	—	80.50
Osztr. magy. államv.	—	692.50
Jelzálogbank	—	414.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.50
Hazai bank	—	279.—
Magyar bank	—	531.—
Keresk. bank	—	3690.—
Rimamurányi	—	637.—
Salgótarjáni kőszén	—	726.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1007.—
Közuti vasut	—	620.—
Városi villamos	—	348.50
Adria	—	566.—
Atlantika	—	—.—

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

EZ AZ IGAZI!

Wágner a „Hangszer-Király"
Budapest, József-körut 15.
Különleges hangszerei a következők:
Varázsfuvola ajándékkal 4 korona.
Csodaréztrombita, vastagrézből 6 korona.
Tündérharangok, 15 csengő, 8 korona.
«János vitéz» fuvola 1 és 2 korona.
Varázshegedü, felszereléssel 6 korona.
Jogásztárogató, billentyükkel 16 korona.
Éneklőgép, amerikai tölcsérnélkül!
Saját javitó szakmühelyek!
A milánói, párisi és londoni kiállitáson aranyérem és érdemkereszttel kitüntetve.
Fényképes árjegyzék ingyen! Ovás! Ugyeljünk a «Wágner» névre és a 15. házszámra.

Parfumerie „HEZ" illatszertár
Háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben.
Budapest, VIII. Kőfaragó-utca 7. szám.
Ujabb előnyajánlatunk:
1 csoport 2 korona 50 fillér.
1 drb. üvegtégely francia arc- és kézfinomitó,
1 drb. francia szappan (bármely illatban),
1 üveg francia parfün (bármely illatban),
1 üveg francia brillantin (bármely illatban),
1 könyv (60 lap) angol pouderpapir,
1 csomag dr Heider-féle fogpor,
1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel),
1 csomag amerikai Shampoon szájmosópor,
1 üveg valódi Johann Maria Farina kölniviz,
10 drb. szekrény- és ruhaillatositó (francia Sachet-lap),
összesen 19 drb. 2 korona 50 fillér.
1 csoport 5 korona.
1 üveg valódi Odol szájviz,
1 üveg amerikai Hair-Petrol,
2 üveg valódi kölniviz,
1 üveg valódi francia parfum (bármely illatban),
2 üveg valódi francia brillantin (bármely illatban),
6 drb. valódi francia piperc szappan (bármely illatban),
1 drb. fogkefe csontnyéllel,
1 csomag amerikai Shampoon hajmosópor,
összesen 15 drb. 5 korona.
Szállitás naponta utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. 24 oldalas illatszer és háztartási értesitőnket kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Aki hirdetni akar
még pedig eredményesen, az forduljon a
„LEOPOLD"
hirdető vállalathoz
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 41.,
ahol hirdetéseket az összes létező bel- és külföldi hirlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árakon eszközölnek. Minden felvilágositás a t. c. hirdetőknek dijmentesen.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u 6. (Sonnenfeld-palota)** és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1·94 kor., női ingek 1·94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Melocco Péter cementárugyár és épitési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrüket stb.

Márvány mozaiklap, működő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Büchler Márton

Nagyvárad legrégibb butorkereskedője

BUTORIPAR VÁLLALATÁT

Zöldfa-utca 17., I. em. alá helyezte,

hogy a 12—16 ezer korona boltbér megtakaritása folytán vevőinek ennek folytán a legolcsóbb árakat nyujthassa.

A cimre kérem figyelni!

Telefon az egész megyére 1-30.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot,** nyerget és versenyostorokat. Kivánatra megrendelés után is készitek a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltünő szolid árak mellett.**

A jó bornak nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás,** szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Csemege és füszeráruk

elsőrangu és legelőnyösebb bevásárlási forrása

Kávé, tea, rum közvetlen behozatala; czukorka különlegességek; frissen megérkezett déligyümölcsök főzelékek és haláruk nagy raktára

Özv. Kádár Jánosné
üzletében.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntartók,

valódi porosz fütőszén

házhoz szállitva 50 K° zsákokban kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése Rákóczi-ut.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.